

İlkokul Öğretmenleri, Öğrencileri ve Velilerinin Değer Algıları

Erol DURAN*, Tufan BİTİR**

Makale Bilgisi	ÖZET
Geliş Tarihi: 04.08.2019	Bu araştırmanın amacı, ilkökul öğretmenleri, öğrencileri ve velilerinin değer algılarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır: “Öğrenci, öğretmen ve velilerin kök değerleri tanımlama biçimleri farklılaşmakta mıdır?” ve “Öğrenci, öğretmen ve velilerin kök değerleri önemseme durumları nasıldır?” Bu araştırma nitel bir çalışmadır. Durum çalışması deseninde tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 100’er ilkökul öğretmeni, ilkökul dördüncü sınıf öğrencisi ve ilkökul velisi oluşturmaktadır. Çalışma grubu, amaçlı örneklem seçme tekniği ile belirlenmiştir. Veri toplamak için üç farklı form geliştirilmiştir: “Öğrenci Değer Algısı Formu”, “Öğretmen Değer Algısı Formu” ve “Veli Değer Algısı Formu”. Araştırmanın birinci alt probleminden elde edilen veriler, betimsel ve içerik analizi ile ikinci alt probleminden elde edilen veriler, öğrenci, öğretmen ve velilerin önemsedikleri değer sırası ve frekans sayıları doğrultusunda tablolaştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrenci, öğretmen ve veliler, değerleri genel olarak farklı ifadeler ile tanımlamışlar ve değerlere farklı bakış açıları ile yaklaşmışlardır. Ayrıca, öğretmenlerin en çok “adalet” değerini; öğrencilerin “sevgi” değerini, velilerin ise “saygı” değerini önemsedikleri sonucuna ulaşılmıştır.
Kabul Tarihi: 27.01.2020	
Erken Görünüm Tarihi: 29.01.2020	
Basım Tarihi: 30.04.2021	
Anahtar Sözcükler: İlkokul, değer, kök değerler	

Elementary School Teachers', Students' and Parents' Perceptions of Value

Article Information	ABSTRACT
Received: 04.08.2019	The aim of this study is to define the primary school teachers, students and their parents' perception of value. For this purpose, the following questions were investigated: “Are students', teachers' and parents' ways of defining root values different?” and “How do students, teachers and parents care about the root values?” This is a qualitative research. It is designed as a case study. The study group of the research consists of 100 primary school teachers, 100 fourth grade primary school students and 100 primary school parents. The study group was determined by purposeful sampling selection technique. Three different forms were developed to collect data: “Student Value Perception Form”, “Teacher Value Perception Form” and “Parent Value Perception Form”. The data obtained from the first sub-problem of the research were analyzed with descriptive and content analysis; the second sub-problem's data were tabulated in accordance with the order of value and frequency number of students, teachers and parents. According to the results of the research; students, teachers and parents defined values through different expressions. Moreover, they have different perspectives. Also, it was concluded that teachers give the most importance to the “Justice” value; students care mostly about “Love”, and the parents care mostly about the value of “Respect”.
Accepted: 27.01.2020	
Online First: 29.01.2020	
Published: 30.04.2021	
Keywords: Primary school, value, root values	

doi: 10.16986/HUJE.2020058224

Makale Türü (Article Type): Araştırma Makalesi

Kaynakça Gösterimi: Duran, E., & Bitir, T. (2021). İlkokul öğretmenleri, öğrencileri ve velilerinin değer algıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(2), 252-269. doi: 10.16986/HUJE.2020058224

Citation Information: Duran, E., & Bitir, T. (2021). Elementary school teachers', students' and parents' perceptions of value. *Hacettepe University Journal of Education*, 36(2), 252-269. doi: 10.16986/HUJE.2020058224

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

21. yüzyılı yaşadığımız günümüz dünyasında, birçok alanda gelişim ve değişimler yaşanmakta; bu gelişim ve değişimler ise toplumlarda siyasal, sosyal ve psikolojik dönüşümleri beraberinde getirmektedir. Sosyal bir varlık olan bireyin, yaşadığı

* Prof. Dr., Uşak Üniversitesi, Uşak Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi A.B.D., Uşak-TÜRKİYE. e-posta: erol.duran@usak.edu.tr (ORCID: 0000-0001-7581-3821)

** Uzm., Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak-TÜRKİYE. e-posta: tufan.bitir@hotmail.com (ORCID: 0000-0002-9260-6354)

toplumun inançlarını, tutumlarını ve değerlerini edinerek yaşanan bu dönüşümlere uyum sağlaması elzem bir hâl almaktadır. Bu değerleri edinen, içinde yaşadığı toplumun yaşam şartlarına uyum sağlayabilen ve bu sayede sosyalleşebilen bireyler, kendi kültürel ve toplumsal değer yargılarıyla birlikte evrensel değerleri de edinmeye başlamaktadır. Bu sayede bireyler, gelişen ve değişen dünyaya çok daha kolay uyum sağlayabilmektedir. Bu bağlamda “değer” kavramı bireyler için önem arz etmektedir.

“Değer” kavramı, ilk defa Znaniecki tarafından sosyal bilimlere kazandırılmış ve Latince “kıymetli olmak” veya “güçlü olmak” anlamlarına gelen “valere” kökünden türetilmiştir (Bilgin, 1995, s.83). Güncel Türkçe Sözlük’te (TDK, 2019) ise değer; “Bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevî öğelerin bütünü” olarak tanımlanmaktadır. Ulusoy ve Dilmaç (2012, s.16) ve Halstead ve Taylor (2000, s.169) değeri; insanı diğer varlıklardan ayıran ve insanların davranışlarına yön veren inançlar bütünü olarak ifade etmektedirler. Tufan ve Çifci (2017, s.22) bireylerin, bu inançlar bütününe saygı gösterdiklerini ve yaşadıkları toplumda oluşan değerlere bağlı yaşadıklarını belirterek bu değerlerin bireylerin değişmesinde ve gelişmesinde önemli bir yere sahip olduğunu ifade etmektedirler.

Değerlerle ilgili çok farklı tanımlamalar ve sınıflamalar içeren çalışmalar mevcuttur (Rokeach, 1973; Lazerson, Mclaughlin, McPherson ve Bailey, 1985; Lickona, 1991; Schwartz, 1992; Nelson ve Quick, 1994; Güngör, 2000; Kuşdil ve Kağıtçıbaşı, 2000; Fayda, 2005; Aydın ve Gürler, 2012). Bu çalışmada Türkçe Öğretim Programı’nda (2018, s.4) güncellenen değerler çalışılmıştır. Bu değerler “Kök Değerler” olarak adlandırılmıştır.

Kök Değerler

Kök değerler, geçmişten gelen köklü değerlerimizden hareketle çağımızda bireylerin değişen ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda yeniden belirlenmiştir. Bu değerler Türk eğitim sisteminin genel ve özel amaçları içerisinde yer bulan değerler olması sebebi ile bu çalışmada kullanılmıştır.

Türkçe Öğretim Programı’nda (2018, s. 4) yer alan “Kök Değerler” şunlardır: *Adalet, dostluk, dürüstlük, özdenetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik*. Aşağıda bu değerlerle ilgili kısa açıklamalar yapılmıştır:

Adalet: Kavramın kelime anlamı; “Yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması” şeklinde verilmiştir (TDK, 2019). Çoğu kaynakta (Tekin 2007, s.13; Yaman,2012, s.28; Yurtbaşı, 2012) ise hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme, haktanırılık, doğruluk, tarafsızlık, adil olma gibi kavramlarla ifade edildiği görülmektedir. Demokratik değerler arasında yer alan adalet değeri, insan ilişkilerini düzenleyen ve toplumsal düzenin sağlanmasında etkili olan bir değerdir.

Dostluk: Dost, kişinin çevresindeki insanlar arasında kendine daha yakın gördüğü, güvendiği, üzüntüsünü, kederini, mutluluğunu, sırrını paylaştığı yakın arkadaş ve iyi görüşülen kimsedir. Dostluk ise bu kişi ile kurulan sıkı, güçlü bağlardır. Berndt (2002, s.7) dostluğun, bireylerin özgüvenleri ve sosyal uyumları dâhil olmak üzere sosyal gelişiminin birçok yönünde doğrudan etkisi olduğunu ifade etmektedir.

Dürüstlük: Sosyal değerler arasında yer alan dürüstlük değeri, düşüncelerini açıkça ifade edebilme, önyargısız olma, davranışları sorgulama gibi kavramları bünyesinde barındıran bir kavramdır. Mazar & Ariely (2008, s.634) insanların kendilerini dürüst olarak düşünmeyi sevdiklerini ve bu değerini bireyler tarafından kazanımının toplumsal ilişkiler açısından önemli olduğunu ifade etmektedirler. Dürüstlük değerini bir davranıştan ziyade karakter haline dönüştürebilen bireyler toplumsal düzenin sağlanmasına önemli rol oynamaktadırlar.

Özdenetim: Kişinin duygularını, hislerini, tepkilerini, davranışlarını denetleyip sınırlaması, dürtülerine karşı koyabilmesi ve isteklerini bir süreliğine erteleyebilmesi olarak ifade edilebilir. Özdenetim, kendini kontrol etme, benliğin merkezi bir işlevidir ve yaşamdaki başarının önemli bir anahtarıdır (Baumeister, Vohs & Tice, 2007, s.352).

Sabır: Sabır, hoş gitmeyen, üzücü ve sıkıntılı durumlarda kişinin tahammül etmesi, katlanması, göğüs germesi manalarına gelmektedir. Rosati, Stevens, Hare & Hauser (2007, s.1664) sabrı, uyarlanabilir seçimler yapmak ve daha değerli gelecek ödülleri elde etmek için beklemek olarak ifade etmektedirler.

Saygı: “Değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu, hürmet, ihtiram” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2019). Saygı değeri, sadece bireylerin birbirlerine karşı özenli, ölçülü ve dikkatli olması olarak algılanmamalıdır. Tracey’e (1996) göre saygı; bireyin kendine, çevresine, doğaya, ülkesine, bayrağına, tarihine, kültürüne karşı hissedilen bir duygudur. Ayrıca diğer insanlara karşı hoşgörülü davranılması, onların dinlenilmesi ve onların bakış açılarının anlamaya çalışılmasını içeren kabullenme değeri saygı değerinin içerisinde yer almaktadır.

Sevgi: Sosyal değerler kapsamına giren bu değer, belirli bir topluluğu ilgilendiren değer olmayıp evrensel boyutlarda bir değerdir. Sternberg (1986) sevgiyi, “ilişkilerde yaşanan yakınlık, bağlanma ve bağlanma duygularını kapsayan samimiyet” olarak ifade etmektedir. Kişiyi birine ya da bir şeye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten bir duygu olan sevgi değeri, kişiler arası ilişkiler açısından çok önemli bir değerdir.

Sorumluluk: Çalışma ve iş değerleri arasında yer alan sorumluluk değeri, toplumu oluşturan bireylerin tamamında bulunması gereken, mesuliyet veya görev bilinci olarak tanımlanan üstün bir duyguyu ifade etmektedir (Yaman, 2012, s.55). Bu değer, davranışlarında ve yaptığı çalışmalarda ortaya çıkan sonuçların mesuliyetini üstlenen ve üzerine düşen görevleri, becerileri ölçüsünde, aksatmadan, elinden geldiğince en iyi biçimde yerine getiren bireylerin taşıdığı önemli bir değerdir (MEB, 2009, s.23-24).

Vatanseverlik: Vatanseverlik değeri Hayat Bilgisi Öğretim Programında, “*Türk Bayrağı’na ve İstiklâl Marşı’na saygı gösterme, Millî bayramlara coşkuyla katılma, Yaşadığı yerleşim birimini ve vatanını yuva olarak görme, Atatürk’ün ulusal bir lider olduğunu kabul etme ve saygı gösterme...*” şeklinde ifade edilmiştir (MEB, 2009, s.36). Güven’e göre (2014, s.105) insanlar, bağlı buldukları topluma karşı bir aidiyet duygusu hissederler. Bu aidiyet duygusu bireyde vatanseverlik olarak gelişmeye başlar.

Yardımseverlik: Yardım, bir kimsenin kendi sahip olduğu şeyleri ve imkânlarını başka birinin iyiliği için kullanmasıdır (Yurtbaşı, 2012, s. 518). Yardımseverlik ise ihtiyaç sahibi insanlara yardım etme, ihtiyaçlarını karşılama, onların yanlarında olma ve onların üzüntülerini paylaşmak gibi duyguları kapsamaktadır. Sosyal değerler kapsamında ele alınan yardımseverlik, toplumu kaynaştıran ve birlik beraberliğimizi güçlendiren bir değerdir (Sönmez ve Akıncan, 2013, s.96). Yardımseverliğin temelinde insana ve canlılara verilen değer bulunmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilkökul öğretmenleri, öğrencileri ve velilerinin değer algılarını belirlemektir.

1.3. Araştırma Problemi

Bu araştırmanın amacı, ilkökul öğretmenleri, öğrencileri ve velilerinin değer algılarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır:

- 1.Öğrenci, öğretmen ve velilerin kök değerleri tanımlama biçimleri farklılaşmakta mıdır?
- 2.Öğrenci, öğretmen ve velilerin kök değerleri önemseme durumları nasıldır?

2.YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel bir araştırma olup durum çalışması deseninde tasarlanmıştır. Durum çalışması; araştırmacının zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar, raporlar) ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır (Creswell, 2007).

Bu araştırmada, iki durum incelenmiştir: Çalışma gruplarının değer algıları ve önemsedikleri değerler. Var olan durumu tanımlamayı, derinlemesine incelemeyi ve yapılandırılmış görüşme formu kullanarak veri toplamayı amaçlayan bu çalışma için en uygun desenin, durum çalışması deseni olduğuna karar verilmiştir.

2.2. Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Aydın ilinin bir ilçesindeki beş farklı ilkökoldan 100 ilkökul öğretmeni, 100 ilkökul dördüncü sınıf öğrencisi ve 100 ilkökul velisi oluşturmaktadır. Çalışma grubu, amaçlı örneklem seçme tekniği ile belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir. Ayrıca amaçlı örnekleme yöntemleri, pek çok durumda, olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında yararlı olmaktadır (Patton, 1987).

Çalışma grubundaki ilkökul öğretmenleri seçilirken, cinsiyet dağılımlarının dengeli olmasına ve farklı sosyo-ekonomik ve kültürel yapıya sahip okullardaki öğretmenlerden seçilmesine dikkat edilmiştir. Aynı şekilde, öğrenci ve veli seçiminde de farklı okullardan katılımcı sağlanmasına özen gösterilmiştir. Böylece farklı sosyoekonomik düzeyde ve farklı sosyokültürel yapıda olan grupların görüşleri toplanmaya çalışılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama sürecinin ilk aşaması değer algı formalarının geliştirilme aşamasıdır. Bunun için ilk önce alan yazın taraması yapılmıştır. Alan yazın taramasında, farklı değer sınıflandırmaları ile karşılaşılmıştır. Hangi değer sınıflamasına karar verileceği yönünde, Türkçe Eğitimi alanında ikisi doçent ve biri profesör olmak üzere üç alan uzmanı, Türkçe Eğitimi alanında doktora yapan bir Türkçe Öğretmeninden ve iki uzman unvanlı sınıf öğretmeninden görüş alınmıştır. Alınan görüşler doğrultusunda, Türkçe Öğretim Programı’nda (2018, s.4) yer alan son güncel değer listesi olan “*kök değerler*” ile ilgili algı taraması yapılmasının uygun olacağına karar verilmiştir. Daha sonra, araştırmanın amacı doğrultusunda veri toplamak için üç

farklı taslak form geliştirilmiştir: “Öğrenci Değer Algısı Formu”, “Öğretmen Değer Algısı Formu” ve “Veli Değer Algısı Formu”. Bu formların hazırlanması aşamasında, aynı alan uzmanlarından görüş alınmıştır. Uzmanların verdiği görüş doğrultusunda formlar düzenlenmiş ve son hâli verilmiştir. Öğrenci, öğretmen ve veli değer algısı formlarının her birinde 11 soru bulunmaktadır. Formdaki ilk 10 soru değerlerin katılımcılarda ifade ettiği anlamı açıklamalarını ve örneklendirmelerini gerektirecek şekildedir. Son soruda ise katılımcılar açısından kendilerince en önemli gördükleri değeri belirtmeleri istenmiştir. Ayrıca katılımcıların formları uygun bir şekilde doldurabilmeleri açısından her bir formda, araştırmada çalışılmayan bir değer ile ilgili örnek bir şablon verilmiştir. Katılımcılar bu örnek şablon doğrultusunda formdaki soruları rahatlıkla cevaplamışlardır.

İkinci aşamada, çalışma grubunun seçileceği okullar belirlenmiştir. Araştırmacılar çalışacağı okulları belirlerken, farklı sosyokültürel ve sosyoekonomik düzeyde öğrenci ve velisi bulunan okulları tercih etmiştir. Böylece farklı düşünce yapısına sahip bireylerin görüşleri alınabilmektedir.

Üçüncü aşama, formların dağıtılması ve doldurulması sürecidir. Formlar, öğrenci, öğretmen ve velilere araştırmacılar tarafından dağıtılmıştır. Formların öğrenci ve öğretmenlere doldurulması aşamasında bizzat okullara gidilmiş, öğrenci ve öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler yapılarak formların doldurulması sağlanmıştır. Formların velilere doldurulması aşamasında ise veliler okula veli toplantısı ile çağrılarak katılımcılara araştırmanın amacı ile ilgili bilgiler verilmiş ve formların doldurulmasına yönelik detaylı açıklamalar yapılmıştır. Toplantıya gelemeyen velilere ise telefon görüşmesi yoluyla ulaşılmış ve öğrenci ile eve form gönderilerek velinin formu doldurması sağlanmıştır. Ayrıca bazı velilerin iş yerlerine ziyarette bulunarak formların doldurulması sağlanmıştır. Dağıtılan formların tamamı eksiksiz olarak geri toplanmıştır. Veri toplama süreci üç hafta sürmüştür.

2.3.1. Veri toplama araçlarının geçerliliği ve güvenilirliği

Veri Toplama Süreci: Veri toplama sürecinin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığı ile ilgili detayları açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütlerinden biridir (Yıldırım ve Şimşek, 2005, s.256-257). Bu doğrultuda çalışmada gerçekleştirilen veri toplama süreci ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Uzman Görüşü: Veri toplamak için oluşturulan formlar, araştırmacılar tarafından hazırlanmış ve üç alan uzmanı ve iki sınıf öğretmeni tarafından incelenmiştir. Ayrıca veri toplama araçları ile elde edilen verilerin analizinde alanında uzman bir akademisyen ve Türkçe Eğitimi alanında doktora eğitimine devam eden iki doktora öğrencisinden destek alınmıştır.

Katılımcı Görüşleri: Araştırmanın kapsam geçerliliğine katkı sağlaması amacıyla, katılımcıların doğrudan ifadelerinden alıntılar yapılmıştır.

Araştırmacıların Yetkinliği: Araştırmayı, Türkçe Eğitimi alanında uzman ve değer eğitimi ile ilgili çalışmalarını yapan bir akademisyen ile Türkçe Eğitimi alanında doktora eğitimine devam eden ve 11 yıllık tecrübeye sahip bir sınıf öğretmeni ile birlikte yürütmüştür.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın birinci alt probleminden elde edilen veriler, içerik analizi ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde, üç alan uzmanı ve iki sınıf öğretmeni uzman görüşü olarak analiz sürecine katkıda bulunmuşlardır. Analize katkı sağlayan uzmanlar, veri toplama araçlarından elde edilen verileri farklı zaman dilimlerinde ve birbirlerinden bağımsız olarak incelemişlerdir. Her uzman değerlerin tanımları ile ilgili öne çıkan kavramları belirtmiştir. Araştırmacılar ise uzmanların belirttiği öne çıkan kavramlardan ortak olanlarını tespit ederek değer tanımlamalarına ait ortak kavramları oluşturmuşlardır. Daha sonra analiz sonuçları, katılımcıların ifadelerinde kök değerler ile ilgili öne çıkan kavramlar, bu kavramları ifade eden katılımcı sayıları (n) ve katılımcıların örnek cümlelerini içerecek şekilde tablolaştırılmıştır. İkinci alt problemin için elde edilen veriler, öğrenci, öğretmen ve velilerin önemsedikleri değer sırası ve frekans sayıları doğrultusunda tablolaştırılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Öğrenci, öğretmen ve velilerin kök değerleri tanımlama biçimleri farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ait bulgular Tablo 1-10’da verilmiştir.

a. “Adalet” Değeri ile İlgili Tanımlamalar

Öğrenci, öğretmen ve velilerin “adalet” değeri ile ilgili yaptıkları tanımlar Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Öğrenci, Öğretmen ve Velilerin Adalet Değeri ile İlgili Tanımlamaları

Katılımcılar	Öne çıkan kavramlar	n	Örnek ifadeler
Öğrenci	1. Eşitlik	36	"Yargılanırken herkesin birbirine eşit olmasıdır." (Öğrenci-8)
	2. Haksızlık yapmamak	22	"Kişilerin kendi aralarında haksızlık yapmadan yaşaması"(Öğrenci-61)
	3. Doğru karar vermek	15	"Doğruca karar vermek, doğruyu yapmak."(Öğrenci-26)
	4. Cezalandırmak	12	"Hak edene cezasını vermek." (Öğrenci-77)
	5. Yargılamak	8	"Suçlunun mahkemeye çıkarılmasıdır." (Öğrenci-51)
	6. Diğer	7	"Adalet insanlara değer vermektir." (Öğrenci-89)
Öğretmen	1. Adil olmak	27	"Herkes eşit değil adil muamele yapmaktır." (Öğretmen-21)
	2. Doğru karar vermek	22	"Doğruluktan şaşmadan bir karara varmaktır." (Öğretmen-13).
	3. Vicdanlı olmak	18	"Vicdan muhasebesi yapmaktır." (Öğretmen-93)
	4. Hukuka uygun davranmak	13	"Hukukta belirtilen kurallar doğrultusunda kararların verilmesidir." (Öğretmen-78)
	5. Tarafsız olmak	11	"Dil, din, ırk, cinsiyet ayrımı yapılmadan yansız davranılmasıdır." (Öğretmen-42)
	6. Diğer	9	"Adalet, kişileri yaşam kalitesini gösteren bir olgudur." (Öğretmen-12)
Veli	1. Cezalandırmak	28	"Suçu olanı cezalandırmaktır. (Veli-25)
	2. Güçlü olmak	22	"Her zaman güçlü olan adaleti sağlar." (Veli-64)
	3. Hakkı hak edene vermek	18	"Hak eden kişinin hakkının gözetilerek zamanında teslim edilmesidir." (Veli-31)
	4. Dengeli olmak	15	"Karar verirken sürekli aynı tutumu sergilemek, dengeli olmak demektir." (Veli-53)
	5. Hukuka uygun davranmak	9	"Yasalar çerçevesinde adalet işletmektir." (Veli-79)
	6. Diğer	8	"Dinine bağlı insanlara adaleti sağlar." (Veli-19)

Tablo 1 incelendiğinde, öğrenci, öğretmen ve velilerin "adalet" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda genel itibariyle birbirlerinden farklı sözcük ve kavramları kullandıkları görülmektedir. Öğrenciler "adalet" değeri ile ilgili düşüncelerini; "eşitlik", "haksızlık yapmamak", "doğru karar vermek", "cezalandırmak" ve "yargılamak" kavramaları ile ifade etmektedir. Öğretmenler "adalet" değeri ile ilgili düşüncelerini; "adil olmak", "doğru karar vermek", "vicdanlı olmak", "hukuka uygun davranmak" ve "tarafsız olmak" kavramaları ile ifade ederken; veliler ise "Adalet" değeri ile ilgili düşüncelerini; "cezalandırmak", "güçlü olmak", "hakkı hak edene vermek", "dengeli olmak" ve "hukuka uygun davranmak" kavramaları ile ifade etmektedirler.

Çalışma grubundaki öğrenci, öğretmen ve velilerin "adalet" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalardaki sözcük ve kavramların kullanım sıklıklarının farklılaştığı görülmektedir. Öğrenciler "adalet" değerini tanımlarken en çok (n=36) "eşitlik" kavramını; öğretmenler en çok (n=27) "adil olmak" kavramını ve veliler ise en çok (n=28) "cezalandırmak" kavramını kullanmışlardır. Ayrıca öğrenci ve öğretmenlerin "adalet" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda "doğru karar vermek" kavramını ortak olarak kullandıkları görülmektedir. Benzer şekilde öğretmen ve velilerin de "adalet" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda "hukuka uygun davranmak" kavramını ortak olarak kullandıkları görülmektedir.

b. "Dostluk" Değeri ile İlgili Tanımlamalar

Öğrenci, öğretmen ve velilerin "dostluk" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.

Öğrenci, Öğretmen ve Velilerin Dostluk Değeri ile İlgili Tanımlamaları

Katılımcılar	Öne çıkan kavramlar	n	Örnek ifadeler
Öğrenci	1. İyi bir arkadaş olmak	31	"Dostluk, en iyi arkadaşlıktır." (Öğrenci-38)
	2. Birbirinin sırrını saklamak	25	"Birbirinin sırrını tutan arkadaşlara dost denir." (Öğrenci-88)
	3. Paylaşmayı bilmek	18	"İnsanın dostu her şeyini paylaşmalı." (Öğrenci-61)
	4. Her şeye küsmemek	17	"İyi dostlar hiçbir şeye küsmezler." (Öğrenci-57)
	5. Diğer	9	"Dostluk insanların birbirine misafirliğe gitmesidir." (Öğrenci-21)
Öğretmen	1. Menfaatsiz bir ilişki kurmak	28	"Çıkar gözetmeksizin kurulan arkadaşlık ilişkileri dostluğun en önemli göstergesidir." (Öğretmen-11)
	2. Karşılıklı güven vermek	23	"Dost dediğin güven vermeli." (Öğretmen-34)
	3. İyi ve kötü günde yanında olmak	18	"Hem acı gününde hem de mutlu gününde yanında olan kişi ile kurulan bağ dostluktur." (Öğretmen-78)
	4. Özverili olmak	14	"Dostluk, özveri ister, emek ister, çaba ister, uğraş ister..." (Öğretmen-42)

Veli	5. Birbirini çok iyi tanımak ve anlamak	10	"Sen konuşmadan senin hâlimden anlayan insan ile dost olmuşsun demektir." (Öğretmen-54)
	6. Diğer	7	"Dostluk kavramı yolculukta belli olur." (Öğretmen-74)
	1. Karşılıklı güven vermek	26	"Karşılıklı güvenin olduğu yerde, dostluk bağları güçlenir." (Veli-84)
	2. Zor günde birbirinin yanında olmak	22	"Dara düştüğün anda elinden tutan kişi dosttur." (Veli-75)
	3. Menfaatsiz bir ilişki kurmak	19	"Menfaatin olmadığı, insanların birbirine karşılıksız bağlandığı duygu dostluktur." (Veli-44)
	4. Arkadaşlıktan öte bir bağ kurmak	16	"Dostluk arkadaşlık demek değil arkadaşlığı aşan bir ilişkidir. (Veli-71)
	5. Birbirinin sırrını saklamak	11	"Birbiriyle dertleşen, bazen üzülen bazen ağlayan, birbirinin sırrını bilen ve saklayan kişiler gerçek dostlarımızdır." (Veli-98)
	6. Diğer	6	"Dostunu söyle sana kim olduğunu söyleyeyim diye boşuna dememişler." (Veli-78)

Tablo 2 incelendiğinde, öğrenci, öğretmen ve velilerin "dostluk" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda genel itibarıyla birbirlerinden farklı sözcük ve kavramları kullandıkları görülmektedir. Öğrenciler "dostluk" değeri ile ilgili düşüncelerini; "iyi bir arkadaş olmak", "birbirinin sırrını saklamak", "paylaşmayı bilmek" ve "her şeye küsmemek" kavramaları ile ifade etmektedirler. Öğretmenler "dostluk" değeri ile ilgili düşüncelerini; "menfaatsiz bir ilişki kurmak", "karşılıklı güven vermek", "iyi ve kötü günde yanında olmak", "özverili olmak" ve "birbirini çok iyi tanımak ve anlamak" kavramaları ile ifade ederken; veliler ise "dostluk" değeri ile ilgili düşüncelerini; "karşılıklı güven vermek", "zor günde birbirinin yanında olmak", "menfaatsiz bir ilişki kurmak", "arkadaşlıktan öte bir bağ kurmak" ve "birbirinin sırrını saklamak" kavramaları ile ifade etmektedirler.

Çalışma grubundaki öğrenci, öğretmen ve velilerin "dostluk" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalardaki sözcük ve kavramaların kullanım sıklıklarının farklılaştığı görülmektedir. Öğrenciler "dostluk" değerini tanımlarken en çok (n= 31) "iyi bir arkadaş olmak" kavramını; öğretmenler en çok (n= 28) "menfaatsiz bir ilişki kurmak" kavramını ve veliler ise en çok (n= 26) "karşılıklı güven vermek" kavramını kullanmışlardır. Ayrıca öğrenci ve velilerin "dostluk" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda "birbirinin sırrını saklamak" kavramını ortak olarak kullandıkları görülmektedir. Benzer şekilde öğretmen ve velilerin de "dostluk" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda "menfaatsiz bir ilişki kurmak" ve "karşılıklı güven vermek" kavramalarını ortak olarak kullandıkları görülmektedir.

c. "Dürüstlük" Değeri ile İlgili Tanımlamalar

Öğrenci, öğretmen ve velilerin "dürüstlük" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

Öğrenci, Öğretmen ve Velilerin Dürüstlük Değeri ile İlgili Tanımlamaları

Katılımcılar	Öne çıkan kavramlar	n	Örnek ifadeler
Öğrenci	1. Yalan söylememek	26	"Yalan söylemeyen kişi dürüstdür." (Öğrenci-14)
	2. Verilen sözü tutmak	23	"Verdiği sözden dönmeyen insanlara dürüst kişiler denir." (Öğrenci-39)
	3. Her koşulda doğruyu söylemek	19	"Çok zorda kalsan bile doğruyu söylediğinde dürüst olursun." (Öğrenci-9)
	4. Arkadaşlarını kandırmamak	16	"Arkadaşını kandırmadan yaşarsan dürüst yaşamış olursun." (Öğrenci-17)
	5. Kopya çekmemek	12	Sınavda kopya çekmeyen öğrenci dürüst öğrencidir." (Öğrenci-55)
	6. Diğer	4	"Babalar hep dürüst olur." (Öğrenci-91)
Öğretmen	1. Yalan söylememek	33	"Dürüstlüğü ilk şartı doğruluktan şaşmamak, yalan söylememektir." (Öğretmen-25)
	2. Her koşulda doğruyu söylemek	26	"Şartların gerektirdiği durumlarda değil her durumda doğru olunmalıdır." (Öğretmen-35)
	3. Sözü ile davranışları uyumlu olmak	16	"Dürüstlük sadece sözdeki doğruluk değil; aynı zamanda sözler ile yapılanların örtüşmesidir." (Öğretmen-5)
	4. Erdemli davranışlar sergilemek	13	"Olgun, ağırbaşlı, doğruluktan şaşmayan davranışların hepsi dürüstlüktür." (Öğretmen-80)
	5. Özeleştirii yapmak	10	"Dürüstlük kişinin kendini sorgulamasıdır." (Öğretmen-86)
	6. Diğer	2	"Dürüstlük aslında herkesin sahip olduğu bir değerdir." (Öğretmen-63)
Veli	1. Yalan söylememek	29	"Dürüst kişi yalan söylemez, her sözü güven verir." (Veli-71)
	2. İkiyüzlü olmamak	21	"İkiyüzlü davranışlar sergilemeden, özü sözü bir olmaktır." (Veli-88)

3.	Her koşulda doğruyu söylemek	17	"Dürüstlük, başına ne gelirse gelsin her zaman doğruyu söylemek ve doğruyu savunmaktır." (Veli-18)
4.	Verilen sözü tutmak	15	"Sözünde durmak, sözünden dönmek en büyük dürüstlüktür." (Veli-3)
5.	Korkusuz ve cesur olmak	13	"Dürüst insan korkmadan, yılmadan doğruyu söyler." (Veli-16)
6.	Diğer	5	"İnsanı diğer insanlardan farklı kılan şey dürüst olmasıdır." (Veli-94)

Tablo 3 incelendiğinde, öğrenci, öğretmen ve velilerin "dürüstlük" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda genel itibariyle birbirlerinden farklı sözcük ve kavramları kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin "dürüstlük" değeri ile ilgili düşüncelerini; "yalan söylememek", "verilen sözü tutmak", "her koşulda doğruyu söylemek", "arkadaşlarını kandırmamak" ve "kopya çekmemek" kavramaları ile ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenler "dürüstlük" değeri ile ilgili düşüncelerini; "yalan söylememek", "her koşulda doğruyu söylemek", "sözü ile davranışları uyumlu olmak", "erdemli davranışlar sergilemek" ve "özeleştiri yapmak" kavramaları ile ifade ederken; veliler ise "dürüstlük" değeri ile ilgili düşüncelerini; "yalan söylememek", "ikiyüzlü olmamak", "her koşulda doğruyu söylemek", "verilen sözü tutmak" ve "korkusuz ve cesur olmak" kavramaları ile ifade etmektedirler.

Çalışma grubundaki tüm katılımcıların "dürüstlük" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalardaki sözcük ve kavramaların kullanım sıklıklarının benzeştiği görülmektedir. Öğrenci, öğretmen ve veliler "dürüstlük" değerini tanımlarken sırasıyla en çok (n= 26, 33, 29) "yalan söylememek" kavramını kullanmışlardır.

d. "Özdenetim" Değeri ile İlgili Tanımlamalar

Öğrenci, öğretmen ve velilerin "özdenetim" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

Öğrenci, Öğretmen ve Velilerin Özdenetim Değeri ile İlgili Tanımlamaları

Katılımcılar	Öne çıkan kavramlar	n	Örnek ifadeler
Öğrenci	1. Kendini kontrol etmek	24	"İnsan kendi kendini kontrol ederse özdenetim yapmış olur." (Öğrenci-75)
	2. İçindeki sesi dinlemek	20	"İçinden geçenleri dinlemek, denetlemek özdenetimdir." (Öğrenci-45)
	3. Kendini frenlemek	17	"İnsan bir davranış yapmadan kendini frenlemeli, durdurmalı." (Öğrenci-48)
	4. Sinirlenmemek	14	"Sinirlenmeyen arkadaşım özdenetimli arkadaşımıdır." (Öğrenci-83)
	5. Duygular üzerinde hâkimiyet kurmak	12	"Duygularını, hislerini kontrol etmektir." (Öğrenci-90)
	6. Diğer	13	"Özdenetim insanları denetlemektir." (Öğrenci-9)
Öğretmen	1. Kendi kendini sorgulamak	25	"Kişinin kendini sorgulaması, hesaba çekmesi özdenetime örnek bir davranıştır." (Öğretmen-11)
	2. Otokontrol mekanizması kurmak	22	"İnsanların otokontrol mekanizması geliştirerek kendi kendini denetlemesidir." (Öğretmen-41)
	3. Bireyin kendi davranışlarını düzenlemesi	20	"Bireyin hâl, hareket ve davranışlarının çeki düzen verilerek düzenlenmesidir." (Öğretmen-27)
	4. Kendini vicdanı doğrultusunda yönlendirmek	18	"İnsanın kendi vicdanını dinleyerek davranışlarına yön vermek özdenetimdir." (Öğretmen-90)
	5. Duygular üzerinde hâkimiyet kurmak	12	"Kişinin duygularına hâkim olması, duygularını yönetmesi özdenetimli bir davranıştır." (Öğretmen-19)
	6. Diğer	3	"Özdenetim denetlemekten gelen bir kavramdır." (Öğretmen-64)
Veli	1. Kendini kontrol etmek	26	"Vatandaşın dışarıdan müdahale görmeden kendini kontrol etmesi özdenetimdir." (Veli-2)
	2. Sinirlenmemek	22	"Sinirlenip öfkelenmeden kendini durdurmak." (Veli-3)
	3. Kendini tanımak	19	"Kişinin kendisini tanıması, denetlemesidir." (Veli-31)
	4. Bireyin kendi davranışlarını düzenlemesi	15	"İnsan kendi davranışlarına çeki düzen veriyorsa özdenetime sahiptir." (Veli-53)
	5. Duygular üzerinde hâkimiyet kurmak	11	"İnsanlar duygularını olumlu yönde yönetirse özdenetimli davranışlar sergilemiş olur." (Veli-67)
	6. Diğer	7	"Özdenetimli bireyler topluma faydalı kişilerdir." (Veli-7)

Tablo 4 incelendiğinde, öğrenci, öğretmen ve velilerin "özdenetim" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda genel itibariyle birbirlerinden farklı sözcük ve kavramları kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin "özdenetim" değeri ile ilgili düşüncelerini;

“kendini kontrol etmek”, “içindeki sesi dinlemek”, “kendini frenlemek”, “sinirlenmemek” ve duygular üzerinde hâkimiyet kurmak” kavramaları ile ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenler “özdenetim” değeri ile ilgili düşüncelerini; “kendi kendini sorgulamak”, “otokontrol mekanizması kurmak”, bireyin kendi davranışlarını düzenlemesi”, “kendini vicdanı doğrultusunda yönlendirmek” ve “duygular üzerinde hâkimiyet kurmak” kavramaları ile ifade ederken; veliler ise “özdenetim” değeri ile ilgili düşüncelerini; “kendini kontrol etmek”, “sinirlenmemek”, “kendini tanımak”, “bireyin kendi davranışlarını düzenlemesi” ve “duygular üzerinde hâkimiyet kurmak” kavramaları ile ifade etmektedirler.

Çalışma grubundaki öğrenci ve velilerin “özdenetim” değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalardaki sözcük ve kavramların kullanım sıklıklarının benzeştiği görülmektedir. Öğrenci ve veliler “özdenetim” değerini tanımlarken sırasıyla en çok (n= 24, 26) “kendini kontrol etmek” kavramını kullanırken öğretmenler ise en çok (n= 25) “kendi kendini sorgulamak” kavramını kullanmışlardır.

e. “Sabır” Değeri ile İlgili Tanımlamalar

Öğrenci, öğretmen ve velilerin “sabır” değeri ile ilgili yaptıkları tanımlar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5.

Öğrenci, Öğretmen ve Velilerin Sabır Değeri ile İlgili Tanımlamaları

Katılımcılar	Öne çıkan kavramlar	n	Örnek ifadeler
Öğrenci	1. Beklemek	27	“Bekleyen insan sabırlı insandır.” (Öğrenci-8)
	2. Sakin olmak	22	“Önce sakin olmalıyız. Böylece sabırlı olmayı öğreniriz.” (Öğrenci-80)
	3. Susmak, sessiz olmak	19	“Kavga esnasında susar ve sessiz olursak sabırlıyız demektir.” (Öğrenci-63)
	4. Acele etmemek	16	“Acele etmeden, yavaş yavaş hareket etmektir.” (Öğrenci-97)
	5. Başarılı olmak	12	“Sabırlı olursak mutlaka başarılı oluruz.” (Öğrenci-87)
	6. Diğer	4	“Sabır yürek ister.” (Öğrenci-1)
Öğretmen	1. Tahammül etmek	28	“Sabır aşlında zorluklara tahammül etmektir.” (Öğretmen-86)
	2. Karşındakini dinleyebilmek	22	“Karşındaki insanı dinleyebilmek en büyük sabır örneğidir.” (Öğretmen-36)
	3. Metanetli olmak	19	“Zor durumlarda metanetli olmak, bu durumun geçeceğini bilmek sabır örneğidir.” (Öğretmen-66)
	4. Zorluklara göğüs germek	17	“İnsanın karşılaştığı zorluklara göğüs gererek direnmesi sabırlı bir davranıştır.” (Öğretmen-46)
	5. Beklemek	11	“Beklemek, beklemek, beklemek...” (Öğretmen-77)
	6. Diğer	3	“Sabreden derviş muradına ermiş.” (Öğretmen-81)
Veli	1. Katlanmak	25	“Hayatta bazı şeylere katlanmak sabırın bir göstergesidir.” (Veli-23)
	2. Zorluklara göğüs germek	22	“Karşılaştığımız zorluklarla mücadele eder, onlara göğüs gerersek ancak o zaman sabretmiş sayılırız.” (Veli-30)
	3. Beklemek	19	“Herhangi bir şeyi umutla beklemek sabırın ta kendisidir.” (Veli-73)
	4. Zamana bırakmak	16	“Sabretmek üstelemeden biraz da zamana bırakmaktır.” (Veli-88)
	5. Soğukkanlı olmak	12	“Karşılan durumlara karşı tavrını belli ederek, soğukkanlı bir şekilde davranmak ve duygusallığa yer vermemek sabretmektir.” (Veli-90)
	6. Diğer	6	“Allah sabredenlerle beraberdir.” (Veli-20)

Tablo 5 incelendiğinde, öğrenci, öğretmen ve velilerin “sabır” değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda genel itibariyle birbirlerinden farklı sözcük ve kavramları kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin “sabır” değeri ile ilgili düşüncelerini; “beklemek”, “sakin olmak”, “susmak, sessiz olmak”, “acele etmemek” ve “başarılı olmak” kavramaları ile ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenler “sabır” değeri ile ilgili düşüncelerini; “tahammül etmek”, “karşındakini dinleyebilmek”, “metanetli olmak”, “zorluklara göğüs germek” ve “beklemek” kavramaları ile ifade ederken; veliler ise “sabır” değeri ile ilgili düşüncelerini; “katlanmak”, “zorluklara göğüs germek”, “beklemek”, “zamana bırakmak” ve “soğukkanlı olmak” kavramaları ile ifade etmektedirler.

Çalışma grubundaki öğrenci, öğretmen ve velilerin “sabır” değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalardaki sözcük ve kavramaların kullanım sıklıklarının farklılaştığı görülmektedir. Öğrenciler “sabır” değerini tanımlarken en çok (n= 27) “beklemek” kavramını; öğretmenler en çok (n= 28) “tahammül etmek” kavramını ve veliler ise en çok (n= 25) “katlanmak” kavramını kullanmışlardır. Ayrıca öğrenci, öğrenci ve velilerin “sabır” değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda “beklemek” kavramını ortak olarak kullandıkları görülmektedir. Benzer şekilde öğretmen ve velilerin de “dostluk” değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda “zorluklara göğüs germek” kavramını ortak olarak kullandıkları görülmektedir.

f. “Saygı” Değeri ile İlgili Tanımlamalar

Öğrenci, öğretmen ve velilerin “saygı” değeri ile ilgili yaptıkları tanımlar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6.

Öğrenci, Öğretmen ve Velilerin Saygı Değeri ile İlgili Tanımlamaları

Katılımcılar	Öne çıkan kavramlar	n	Örnek ifadeler
Öğrenci	1. Efendi olmak	26	"Eziyet etmeden efendi olmak büyüklere saygıdır." (Öğrenci-65)
	2. Büyüklere ve yaşlılara hürmet etmek	22	"Büyüklere olan hürmetimiz saygımızdandır." (Öğrenci-34)
	3. Karşındakini kırmamak, incitmek	19	"Eğer bir insanı kırmıyorsak ona karşı saygılıyızdır." (Öğrenci-89)
	4. İyi niyetli olmak	15	"İyi kalpli ve iyi niyetli olursak saygımız artar." (Öğrenci-49)
	5. Söz dinlemek	11	"Büyükleminizin sözünü dinlemek, onların dediğini ikiletmemek onlara bir saygıdır." (Öğrenci-13)
	6. Diğer	7	"Saygı her şeydir." (Öğrenci-27)
Öğretmen	1. Lâyık olan kişiye hürmet etmek	29	"Saygı büyüklerden ziyade layık olana gösterilmelidir. Çünkü her büyük saygıyı hak etmeyebilir." (Öğretmen-86)
	2. Hoşgörülü ve anlayışlı olmak	22	"Karşımızdaki muhababımızı anlamak, dinlemek ve hoşgörü ile yaklaşmak bir saygı ifadesidir." (Öğretmen-99)
	3. Karşındakine değer vermek	19	"Bireyin karşındakine değer vermesi ve bunu ona hissettirmesi kişiliğine bir saygıdır." (Öğretmen-66)
	4. Empati kurmak	14	"Saygı göstermek için öncelikle kişinin kendisini karşındakinin yerine koyması lazım." (Öğretmen-86)
	5. Değeri yüksek olana bağlılık duymak	11	"Saygı sadece büyüklere ve yaşlılara değil makam olarak büyüklere de gösterilen bir değerdir." (Öğretmen-31)
	6. Diğer	5	"Saygı insanlıktır." (Öğretmen-43)
Veli	1. Muhatabını insan yerine koymak	25	"Saygı öncelikle karşındakine insanca muamele etmektir." (Veli-43)
	2. İnce ve nazik davranmak	21	"Nazik ve kibar davranışlar saygının bir göstergesidir." (Veli-12)
	3. Büyüklere ve yaşlılara hürmet etmek	18	"Saygı kendimizden büyüklere hizmet etmek, hürmet etmektir." (Veli-77)
	4. Değer bilmek	15	"Saygı, kişiye gösterilen sevgiye karşı değer ifadesidir." (Veli-69)
	5. Önyargısız olmak	13	"Saygılı olmak, önyargıları bırakıp gerekene gerektiği gibi davranmaktır." (Veli-49)
	6. Diğer	8	"Saygı olmazsa olmazımızdır." (Veli-69)

Tablo 6 incelendiğinde, öğrenci, öğretmen ve velilerin "saygı" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda genel itibariyle birbirlerinden farklı sözcük ve kavramları kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin "saygı" değeri ile ilgili düşüncelerini; *efendi olmak*, *büyüklere ve yaşlılara hürmet etmek*, *karşındakini kırmamak, incitmek*, *iyi niyetli olmak* ve *söz dinlemek* kavramaları ile ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenler "saygı" değeri ile ilgili düşüncelerini; *lâyık olan kişiye hürmet etmek*, *hoşgörülü ve anlayışlı olmak*, *karşındakine değer vermek*, *değeri yüksek olana bağlılık hissetmek* ve *empati kurmak* kavramları ile ifade ederken; veliler ise "saygı" değeri ile ilgili düşüncelerini; *muhatabını insan yerine koymak*, *ince ve nazik davranmak*, *büyüklere ve yaşlılara hürmet etmek*, *değer bilmek* ve *önyargısız olmak* kavramları ile ifade etmektedirler.

Çalışma grubundaki öğrenci, öğretmen ve velilerin "saygı" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalardaki sözcük ve kavramların kullanım sıklıklarının farklılaştığı görülmektedir. Öğrenciler "saygı" değerini tanımlarken en çok (n= 26) *efendi olmak* kavramını; öğretmenler en çok (n= 29) *lâyık olan kişiye hürmet etmek* kavramını ve veliler ise en çok (n= 25) *muhatabını insan yerine koymak* kavramını kullanmışlardır. Ayrıca öğrenci ve velilerin "saygı" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda *Büyüklere ve yaşlılara hürmet etmek* kavramını ortak olarak kullandıkları görülmektedir.

g. "Sevgi" Değeri ile İlgili Tanımlamalar

Öğrenci, öğretmen ve velilerin "sevgi" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7.

Öğrenci, Öğretmen ve Velilerin Sevgi Değeri ile İlgili Tanımlamaları

Katılımcılar	Öne çıkan kavramlar	n	Örnek ifadeler
Öğrenci	1. Küçüklere gösterilen ilgi	25	"Küçüklere sevgi ile davranmak." (Öğrenci-11)
	2. İyi niyetli olmak	22	"İyi niyetli insanlar hep sevgi ile davranıyorlar." (Öğrenci-50)
	3. Duygu, his	19	"Sevgi, insanın içindeki bir duygudur." (Öğrenci-59)
	4. Temiz kalpli olmak	15	"Sevgisini gösteren birinin kalbi temiz olur." (Öğrenci-83)
	5. Sevinçli, mutlu olmak	12	"İçinde sevgisi olan biri sevinçli ve mutlu yaşar." (Öğrenci-69)
	6. Diğer	7	"Sevgi varsa aile vardır." (Öğrenci-29)

Öğretmen	1. Kalpleri birbirine bağlayan bir duygu	27	"İnsanları birbirine yakınlaştıran ve kalplerini bağlayan çok güzel bir duygudur." (Öğretmen-51)
	2. Kendini karşındakine adamak	21	"Varınla yoğunla kendini karşındakine adıyorsan gerçekten seviyorsundur." (Öğretmen-35)
	3. Karşındakine değer vermek	17	"Karşındaki insana değer verip onu her şeyi ile kabulleniyorsan ona karşı sevgi değer vardır." (Öğretmen-66)
	4. Yakın ilgi	15	"Birine yakın ilgi göstermek ona olan sevgini gösterir." (Öğretmen-95)
	5. Aşk	12	"Sevgi, aşık olmaktır, bağlanmaktır." (Öğretmen-75)
	6. Diğer	8	"Sevgi insanı insan yapar." (Öğretmen-35)
Veli	1. Karşındakine koşulsuz bağlanmak	24	"Şart koşmadan bağlanmış ve itaat ediyorsan sevgi değerine ulaşmışsındır." (Veli-97)
	2. Fedakâr olmak	21	"Uğruna her şeyini verebilecek derecede fedakârsan eğer sevginin ne demek olduğunu biliyorsundur." (Veli-90)
	3. Aşk	19	"Aşk=sevgi." (Veli-29)
	4. Gönülden bağlanmak	17	"Eğer sözde değil gönülden bağlıysan seviyorsundur. Sevgi değeri gönül ile alâkaldır." (Veli-68)
	5. Saf ve temiz duygular beslemek	14	"Sevgi, saf ve temiz duygularla kalbi doldurmaktır." (Veli-92)
	6. Diğer	5	"Sevgi yoksa hiçbir şey yok demektir." (Veli-56)

Tablo 7 incelendiğinde, öğrenci, öğretmen ve velilerin "sevgi" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda genel itibarıyla birbirlerinden farklı sözcük ve kavramları kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin "sevgi" değeri ile ilgili düşüncelerini; "küçüklere gösterilen ilgi", "iyi niyetli olmak", "duygu, his", "temiz kalpli olmak" ve "sevinçli, mutlu olmak" kavramları ile ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenler "sevgi" değeri ile ilgili düşüncelerini; "kalpleri birbirine bağlayan bir duygu", "kendini karşındakine adamak", "karşındakine değer vermek", "yakın ilgi" ve "aşk" kavramları ile ifade ederken; veliler ise "sevgi" değeri ile ilgili düşüncelerini; "karşındakine koşulsuz bağlanmak", "fedakâr olmak", "aşk", "gönülden bağlanmak" ve "saf ve temiz duygular beslemek" kavramları ile ifade etmektedirler.

Çalışma grubundaki öğrenci, öğretmen ve velilerin "sevgi" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalardaki sözcük ve kavramların kullanım sıklıklarının farklılaştığı görülmektedir. Öğrenciler "sevgi" değerini tanımlarken en çok (n= 25) "küçüklere gösterilen ilgi" kavramını; öğretmenler en çok (n= 27) "kalpleri birbirine bağlayan bir duygu" kavramını ve veliler ise en çok (n= 24) "karşındakine koşulsuz bağlanmak" kavramını kullanmışlardır.

h. "Sorumluluk" Değeri ile İlgili Tanımlamalar

Öğrenci, öğretmen ve velilerin "sorumluluk" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlar Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8.

Öğrenci, Öğretmen ve Velilerin Sorumluluk Değeri ile İlgili Tanımlamaları

Katılımcılar	Öne çıkan kavramlar	n	Örnek ifadeler
Öğrenci	1. Görev, vazife	24	"Sorumluluk, yapmamız gereken bir görevdir." (Öğrenci-3)
	2. Yapılması gereken işleri yapmak	21	"Yapmamız gereken işleri bir an önce yapmak sorumluluğumuzdur." (Öğrenci-70)
	3. Ödev yapmak	19	"Öğretmenimizin verdiği ödevleri yapmak sorumluluktur." (Öğrenci-88)
	4. Çok çalışmak	16	"Çalışmak ama çok çalışmak sorumluluğumuz." (Öğrenci-94)
	5. Emanete sahip çıkmak	13	"Verilen bir emaneti korumak sorumluluktur." (Öğrenci-41)
	6. Diğer	7	"Sorumluluk sorumlu olmaktır." (Öğrenci-7)
Öğretmen	1. Kendi davranışlarının sonuçlarını üstlenmek	29	"Sorumluluk görevden ziyade yaptıklarının sonuçlarını üzerine almaktır." (Öğretmen-89)
	2. Üzerine düşen görevi en iyi şekilde yerine getirmek	22	"Herkesin üzerine düşen görevi yapabileceğinin en iyisi olarak yapmak bir sorumluluktur." (Öğretmen-58)
	3. Bilinçli davranmak	19	"Sorumlu olmak demek bilinçli olmak demektir. Sorumluluk sahibi insan bilinçli davranır." (Öğretmen-47)
	4. Gönüllü ve istekli olmak	14	"Bir görev almaya istekli olmak, gönüllü olmak sorumluluk almak demektir." (Öğretmen-82)
	5. Şikâyet etmemek, hayıflanmamak	11	"Şikâyet etmeden, isyan etmeden üzerimize düşeni yapmak." (Öğretmen-77)
	6. Diğer	5	"Sorumlu insan saygılı insan." (Öğretmen-9)

Veli	1. Hesap vermek	24	"Sorumluluk görevin sonundaki hesap verme sürecidir." (Veli-22)
	2. Görev, vazife	23	"Payımıza düşen vazifelerdir." (Veli-19)
	3. Ciddiyet, ciddi olmak	20	"Sorumluluk, yaptığın işte ciddiyet gözetmektir, işi yaparken ciddi olarak üzerine eğilmektir." (Veli-45)
	4. Mazeret üretmemek	15	"Bahaneler üretmeden sana verilen görevi yapmak." (Veli-88)
	5. Çok çalışmak	12	"Sorumluluk demek sana verilen işi çok çalışarak yerine getirmektir. Çalışmak bir görevdir, sorumluluktur." (Veli-68)
	6. Diğer	6	"Sorumluluk dinen de gereklidir." (Veli-3)

Tablo 8 incelendiğinde, öğrenci, öğretmen ve velilerin "sorumluluk" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda genel itibariyle birbirlerinden farklı sözcük ve kavramları kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin "sorumluluk" değeri ile ilgili düşüncelerini; "görev, vazife", "yapılması gereken işleri yapmak", "ödev yapmak", "çok çalışmak" ve "emanete sahip çıkmak" kavramları ile ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenler "sorumluluk" değeri ile ilgili düşüncelerini; "kendi davranışlarının sonuçlarını üstlenmek", "üzerine düşen görevi en iyi şekilde yerine getirmek", "bilinçli davranmak", "gönüllü ve istekli olmak" ve "şikâyet etmemek, hayıflanmamak" kavramları ile ifade ederken; veliler ise "sorumluluk" değeri ile ilgili düşüncelerini; "görev, vazife", "hesap vermek", "ciddiyet, ciddi olmak", "mazeret üretmemek" ve "çok çalışmak" kavramları ile ifade etmektedirler.

Çalışma grubundaki öğrenci, öğretmen ve velilerin "sorumluluk" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalardaki sözcük ve kavramların kullanım sıklıklarının farklılaştığı görülmektedir. Öğrenciler "sorumluluk" değerini tanımlarken en çok (n= 24) "görev, vazife" kavramlarını; öğretmenler en çok (n= 29) "kendi davranışlarının sonuçlarını üstlenmek" kavramını ve veliler ise en çok (n= 24) "hesap vermek" kavramını kullanmışlardır.

1. "Vatanseverlik" Değeri ile İlgili Tanımlamalar

Öğrenci, öğretmen ve velilerin "vatanseverlik" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlar Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9.

Öğrenci, Öğretmen ve Velilerin Vatanseverlik Değeri ile İlgili Tanımlamaları

Katılımcılar	Öne çıkan kavramlar	n	Örnek ifadeler
Öğrenci	1. Vatanını korumak	31	"Vatanımızı düşmanlardan korumak vatanseverliktir." (Öğrenci-2)
	2. Vatani için elinden geleni yapmak	22	"Vatanımız için elimizden ne geliyorsa yapmalıyız. Çünkü biz vatanseveriz." (Öğrenci-48)
	3. Çok çalışmak	19	"Vatanseverlik için çok ama çok çalışmak gerekli." (Öğrenci-76)
	4. Bayrağı çok sevmek	15	"Bayrağını kim çok seviyorsa o vatanseverdir." (Öğrenci-67)
	5. Askere gitmek	9	"Askere giden abim vatanseverlik yaptı." (Öğrenci-98)
	6. Diğer	4	"Vatanseverlik iyidir." (Öğrenci-11)
Öğretmen	1. İyi bir vatandaş olmak	25	"Vatandaşlığın gereklerini yerine getirmek vatanseverliktir." (Öğretmen-44)
	2. Ülkeye duyulan sevgi ve bağlılık	23	"Ülkemize hissettiğimiz sevgi ve bağlılık duygusu vatanseverliğimizi gösterir." (Öğretmen-64)
	3. Bulunduğu toprak parçasına manevi değerlerle bağlı olmak	21	"İçinde yaşadığımız kara diye tabir edilen fakat uğruna canlar verilen toprak parçasına kutsal değerlerle bağlılık hissetmek." (Öğretmen-81)
	4. Tarihi ve kültürel değerleri korumak ve yaşatmak	17	"Atalarımıza ait tarihsel ve kültürel değerlerimizi koruyup kollamak bir vatanseverliktir." (Öğretmen-96)
	5. Çok çalışmak	11	"Vatanseverliğin en büyük ölçütü çok çalışmaktır." (Öğretmen-73)
	6. Diğer	3	"Vatanını seviyorsan vatansever ol." (Öğretmen-21)
Veli	1. Çok çalışmak	32	"Çok çalışan vatanını çok sevendir." (Veli-19)
	2. Vatani görevleri yerine getirmek	21	"Vatanımız içinde yaşamamızın gereklerini yerine getirebiliyorsak vatanseverizdir." (Veli-51)
	3. Vatana sahip çıkmak	18	"Her durumda, her koşulda, imkânlar ne olursa olsun vatanımıza sahip çıkmaktır." (Veli-60)
	4. Millete en iyi şekilde hizmet etmek	14	"Milletimizin hizmetkârı olmak vatansever olmakla eşdeğerdir." (Veli-23)
	5. Düzenli vergi vermek	10	"Vergi kaçırmayıp vergini düzenli olarak devlete ödüyorsan senden iyi vatansever yoktur." (Veli-80)
	6. Diğer	5	"Vatanseverlik sevginin bir başka ifadesidir." (Veli-2)

Tablo 9 incelendiğinde, öğrenci, öğretmen ve velilerin "vatanseverlik" değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda genel itibariyle birbirlerinden farklı sözcük ve kavramları kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin "vatanseverlik" değeri ile ilgili

düşüncelerini; “vatanını korumak”, “vatani için elinden geleni yapmak”, “çok çalışmak”, “bayrağı çok sevmek” ve “askere gitmek” kavramları ile ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenler “vatanseverlik” değeri ile ilgili düşüncelerini; “iyi bir vatandaş olmak”, “ülkeye duyulan sevgi ve bağlılık”, “bulunduğu toprak parçasına manevi değerlerle bağlı olmak”, “tarihi ve kültürel değerleri korumak ve yaşatmak” ve “çok çalışmak” kavramları ile ifade ederken; veliler ise “vatanseverlik” değeri ile ilgili düşüncelerini; “vatani görevleri yerine getirmek”, “çok çalışmak”, “vatana sahip çıkmak”, “millete en iyi şekilde hizmet etmek” ve “düzenli vergi vermek” kavramları ile ifade etmektedirler.

Çalışma grubundaki öğrenci, öğretmen ve velilerin “vatanseverlik” değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalardaki sözcük ve kavramların kullanım sıklıklarının farklılaştığı görülmektedir. Öğrenciler “vatanseverlik” değerini tanımlarken en çok (n= 31) “vatanı korumak” kavramını; öğretmenler en çok (n= 25) “iyi bir vatandaş olmak” kavramını ve veliler ise en çok (n= 32) “çok çalışmak” kavramını kullanmışlardır.

i. “Yardımseverlik” Değeri ile İlgili Tanımlamalar

Öğrenci, öğretmen ve velilerin “yardımseverlik” değeri ile ilgili yaptıkları tanımlar Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10.

Öğrenci, Öğretmen ve Velilerin Yardımseverlik Değeri ile İlgili Tanımlamaları

Katılımcılar	Öne çıkan kavramlar	n	Örnek ifadeler
Öğrenci	1. İyi kalpli olmak	30	“İyi kalpli insanlar yardımseverdir.” (Öğrenci-56)
	2. Yardıma ihtiyacı olana destek olmak	23	“Yardıma ihtiyacı olan herkese yardım ederseniz yardımsever oluruz.” (Öğrenci-5)
	3. İyilik yapmak	19	“Yardımseverlik birisine iyilik yapmaktır.” (Öğrenci-86)
	4. Paylaşmak	14	“Elinde olan bir şeyi ihtiyacı olan biri ile paylaşmaktır.” (Öğrenci-92)
	5. Sevap kazanmak	10	“Sevap kazanmak istiyorsanız yardımsever olmalıyız.” (Öğrenci-78)
	6. Diğer	4	“Yardımseverlik yardımı sevmektir.” (Öğrenci-17)
Öğretmen	1. Karşılık beklemeden iyilik yapmak	35	“Yardımseverlik, yaptığının karşısında herhangi bir şey beklemeden iyilik yapmaktır.” (Öğretmen-85)
	2. Yardıma ihtiyacı olana destek olmak	24	“Yardıma ihtiyacı olan kişiye her konuda yardımcı olmaktır.” (Öğretmen-66)
	3. Paylaşmak	16	“Yardımseverlik paylaşmanın en güzel örneğidir.” (Öğretmen-35)
	4. İmkânlar doğrultusunda iyilik yapmak	13	“İyilik yapılmalı, yardımcı olunmalı ama eldeki mevcut imkânlar doğrultusunda yapılmalı.” (Öğretmen-91)
	5. Erdemli olmak	9	“Yardımseverlik, sergilenebilecek erdemli davranışlardandır.”
	6. Diğer	3	“Yardımseverlik sosyal bir projedir.” (Öğretmen-29)
Veli	1. Merhametli ve şefkatli olmak	27	“Şefkat duygusu ile yapılan iyilikler yardımseverlik içine girer.” (Veli-34)
	2. Birlik ve beraberlik içinde olmak	21	“Birlik içinde yaşamak istiyorsanız yardımsever olmalıyız.” (Veli-14)
	3. Paylaşmak	19	“Paylaştığımız ölçüde yardımseveriz.” (Veli- 78)
	4. Karşılık beklemeden iyilik yapmak	15	“Eğer yaptığımızın karşısında teşekkür dahi olsa bekleniyorsa o davranış yardımseverliğe girmez.” (Veli-21)
	5. Hayırsever olmak	12	“Yardımseverlik, hayır yapmak ve hayırsever olmak ile aynı anlamı karşılayan bir değerdir.”
	6. Diğer	6	“Yardımsever olmak vatansever olmak ile eşdeğerdir.” (Veli-17)

Tablo 10 incelendiğinde, öğrenci, öğretmen ve velilerin “yardımseverlik” değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda genel itibarıyla birbirlerinden farklı sözcük ve kavramları kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin “yardımseverlik” değeri ile ilgili düşüncelerini; “iyi kalpli olmak”, “yardıma ihtiyacı olana destek olmak”, “iyilik yapmak”, “paylaşmak” ve “sevap kazanmak” kavramları ile ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenler “yardımseverlik” değeri ile ilgili düşüncelerini; “karşılık beklemeden iyilik yapmak”, “yardıma ihtiyacı olana destek olmak”, “paylaşmak”, “imkânlar doğrultusunda iyilik yapmak” ve erdemli olmak kavramları ile ifade ederken veliler ise “yardımseverlik” değeri ile ilgili düşüncelerini; “merhametli ve şefkatli olmak”, “birlik ve beraberlik içinde olmak”, “paylaşmak”, “karşılık beklemeden iyilik yapmak” ve “hayırsever olmak” kavramları ile ifade etmektedirler.

Çalışma grubundaki öğrenci, öğretmen ve velilerin “yardımseverlik” değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalardaki sözcük ve kavramların kullanım sıklıklarının farklılaştığı görülmektedir. Öğrenciler “yardımseverlik” değerini tanımlarken en çok (n= 30) “iyi kalpli olmak” kavramını; öğretmenler en çok (n= 35) “karşılık beklemeden iyilik yapmak” kavramını ve veliler ise en çok (n= 27) “merhametli ve şefkatli olmak” kavramlarını kullanmışlardır.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Öğrenci, öğretmen ve velilerin kök değerleri önemseme durumları nasıldır?” sorusuna ait bulgular Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11.

Öğrenci, Öğretmen ve Velilerin Değerleri Önemseme Durumları

Katılımcılar	Değer Sıralaması	n
Öğrenci	Sevgi	41
	Dostluk	17
	Yardımseverlik	11
	Saygı	10
	Vatanseverlik	7
	Dürüstlük	5
	Sabır	3
	Sorumluluk	2
	Adalet	2
	Özdenetim	0
	Değerlerin hepsi aynı önemdedir.	2
	Toplam	100
Öğretmen	Adalet	18
	Dürüstlük	15
	Vatanseverlik	11
	Sorumluluk	10
	Sevgi	10
	Sabır	9
	Saygı	7
	Dostluk	6
	Yardımseverlik	5
	Özdenetim	3
	Değerlerin hepsi aynı önemdedir.	6
	Toplam	100
Veli	Saygı	21
	Sevgi	16
	Sorumluluk	12
	Dürüstlük	10
	Adalet	9
	Vatanseverlik	9
	Sabır	8
	Yardımseverlik	6
	Dostluk	4
	Özdenetim	1
	Değerlerin hepsi aynı önemdedir.	4
	Toplam	100

Tablo 11 incelendiğinde, öğrenci, öğretmen ve velilerin en önemli gördükleri değerlerin birbiri ile farklılaştığı görülürken en az önemsedikleri değerlerin ise birbiri ile benzediği görülmektedir. Öğrenciler en çok “sevgi” değerini; öğretmenler en çok “adalet” değerini ve veliler ise en çok “saygı” değerini önemsemektedirler. Öğrenci, öğretmen ve velilerin en az “özdenetim” değerini önemsedikleri görülmektedir. Ayrıca öğrenci (n=2) , öğretmen (n=6) ve velilerden (n=4) bazıları Tablo 11’deki “diğer” başlığında değerler ile ilgili belirli bir sıralama yapmanın mümkün olmadığını ifade etmektedirler.

4. SONUÇLAR ve TARTIŞMA

Araştırmada, öğrenci, öğretmen ve velilerin kök değerleri tanımlama biçimleri ve hangi kök değeri daha çok önemsedikleri ile ilgili sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, araştırmanın bulguları ışığında aşağıda ifade edilmiştir.

Öğrenci ve veliler “adalet” değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda “cezalandırmak” kavramını kullanırken öğretmenler ise “cezalandırmak” kavramını hiç kullanmamışlardır. Bu sonuç, öğretmenlerin adaleti sağlamada cezanın çok etkili olmayacağı görüşünü benimsedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmen ve veliler “dostluk” değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda “menfaat” ve “çıkar” kavramlarını kullanırken öğrenciler ise bu kavramları hiç kullanmamışlardır. Bu sonuç, öğrencilerin bulunduğu yaş grubu itibarıyla “menfaat” ve “çıkar” kavramlarına pek aşina olmadıkları ve ikili ilişkilerinde bu kavramları kullanmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Öğrenci, öğretmen ve veliler “dürüstlük” değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda “yalan söylememek” kavramını ilk sırada kullanmışlardır. Bu sonuç, tüm katılımcıların “dürüstlük” değeri ile ilgili aynı algıya sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Öğrenci, öğretmen ve veliler “özdenetim” değerini tanımlarken bireyin daha çok davranışları üzerindeki hâkimiyetinden bahsetmişlerdir. Fakat özdenetim değeri, bireyin sadece davranışları üzerindeki hâkimiyetini ifade etmemektedir. Özdenetim, ayrıca bireyin duyguları üzerinde hâkimiyetini ve duygularına yön vermesini ifade eder. Bu sonuç, katılımcıların daha çok davranışlara ve davranışların sonuçlarına odaklandıkları şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmen ve veliler “sabır” değerini tanımlarken, “beklemek”, “dayanmak”, “katlanmak” gibi sabır değerinin sözlük anlamına yakın olan ifadeler kullanmışlardır. Fakat öğrencilerin “sabır” değerini tanımlarken “başarılı olmak” ifadesine yer vermeleri dikkat çekici bir bulgudur. Bu sonuç, öğrencilerin sabretmenin sonunda hedeflerine ulaşacaklarına ve başarılı olacaklarına dair inançlarının olduğu şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca öğrenci ve velilerin “sabır” değerini tanımlarken hiç değinmedikleri fakat öğretmenlerin büyük çoğunluğunun vurguladığı “karşısındakini dinleyebilmek” ifadesi dikkat çekicidir. Bu sonuç, öğretmenlerin meslekleri gereği sabır kavramının farklı boyutlarına vakıf oldukları ve karşısındaki muhatapları olan öğrencileri sabırla dinledikleri şeklinde yorumlanabilir.

Öğrenci ve veliler “saygı” değerini tanımlarken “büyüklere ve yaşlılara olan hürmet” ifadesine yakın kavramlar kullanmışlardır. Fakat öğretmenler saygı değerinden bahsederken büyük ve yaşlılara olan hürmetten ziyade “lâyık olana hürmet etmek” ifadesini kullanmışlardır. Bu sonuç, öğretmenlerin saygı değerine eleştirel bir bakış açısı ile yaklaşarak, saygının gösterilmesindeki esas ölçütün büyüklük ve yaşlılıktan ziyade “hürmet gösterilmeye lâyık olmak” olduğuna inandıkları şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca öğretmenler saygı değerini tanımlarken, “değeri yüksek olana duyulan bağlılık” ifadesini kullanmışlardır. Bu sonuç, öğretmenlerin devlet memuru olmaları gereği saygı ifadesi ile ayrıca kamu kurum ve kuruluşlarındaki “makama olan saygı” yı kastettikleri şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmen ve veliler “sevgi” değerini tanımlarken “aşk” ifadesini kullanmış fakat öğrenciler “sevgi” değerinden bahsederken “aşk” ifadesini hiç kullanmamışlardır. Bu sonuç, öğrencilerin yaş grubu itibarıyla “aşk” kavramına pek aşina olmadıkları ya da ikili ilişkilerinde “sevgi” değerinin “aşk” ifadesini karşılamadığı şeklinde yorumlanabilir.

Öğrenci ve veliler “sorumluluk” değerini tanımlarken sorumluluğu daha çok “yapılması gereken bir görev, vazife” olarak ifade etmişlerdir. Fakat öğretmenlerin çoğu sorumluluk tanımında “kendi davranışlarının sonuçlarını üstlenmek” ifadesine yer vermişlerdir. Bu sonuç, öğretmenlerin sorumluluğu sadece yapılması gereken bir görev olarak algılamadıkları, ayrıca yapılan görevin sonunda ortaya çıkabilecek sonuçları da üstlenmek olarak gördükleri şeklinde yorumlanabilir.

Ayrıca çalışmada öğrenciler, “sorumluluk” değerini tanımlarken daha çok “çalışmak” ve “ödev yapmak” örneklerini vermişlerdir. Bu sonuç, Sezer ve Çoban’ın (2016, s.34) öğrencilerin sorumluluk değeri algıları ile ilgili çalışmalarındaki, öğrencilerin sorumluluk değeri ile ilgili en fazla “ödev yapma” ve “ders çalışma” ifadelerine yer vermeleri sonucu ile benzeşmektedir.

Öğrenci, öğretmen ve veliler “vatanseverlik” değeri ile ilgili yaptıkları tanımlamalarda “çok çalışmak” kavramını ortak olarak kullanmışlardır. Bu sonuç, tüm katılımcıların “vatanseverlik” değeri ile ilgili benzer algıya sahip oldukları ve vatani sevmenin çok çalışmak ile ilişkili olduğunu kastettikleri şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca öğrenciler “vatanseverlik” değerini, tanımlamaktan ziyade “vatani korumak”, “bayrağı sevmek”, “askere gitmek” gibi örneklerle ifade etmişlerdir. Bu sonuç, öğrencilerin “vatanseverlik” kavramının karşılığını bildikleri fakat soyut bir kavram olduğu için tam olarak tanımlayamayarak örneklendirerek ifade edebildikleri şeklinde yorumlanabilir.

Öğrenciler “yardımseverlik” değerini tanımlarken “sevap kazanmak” ifadesine yer vermişlerdir. Bu sonuç, öğrencilerin yardımseverliği “sevap” gibi dinî bir terim ile ilişkilendirdikleri ve böylece yardımseverliği dinî bir görev olarak algıladıkları şeklinde yorumlanabilir. Paylaşmak, öğretmenler ve veliler tarafından, yardımseverlik olarak değerlendirilmiştir.

Araştırmanın ikinci alt problemine yönelik sonuçlar şu şekilde ifade edilebilir:

Araştırma sonuçlarında da görüldüğü üzere öğrenci, öğretmen ve veliler değerleri genel olarak farklı ifadeler ile tanımlamışlar ve değerlere farklı bakış açıları ile yaklaşmışlardır. Öğretmenler en çok “adalet” değerini; öğrenciler “sevgi” değerini ve veliler ise “saygı” değerini önemsemektedirler. Katılımcıların tamamı “özdenetim” değerini değer sıralamasında en son sırada ifade etmiştir. Öğretmen, öğrenci ve velilerin en önemsedikleri değerler farklılaşırken en az önemsedikleri değerlerde benzerlik söz konusudur. Güngör (1993, s.23), bireylerin sahip oldukları değerlere olan doyumunu, değerlere yönelik yaptıkları önem sıralamasını değiştirebildiğini söylemektedir. Her bireyin değerlerle ilgili doyumunu birbirinden farklı olacağı için, bir kişide en üst sırada yer alan bir değer, diğerinde daha alt sıralarda yer alabilir. Bu görüş, bu araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir.

Araştırma sonucunda, öğretmen ve öğrencilerin değerleri önemseme durumları ile ilgili sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda, öğretmenlerin adalet, dürüstlük, vatanseverlik gibi demokratik değerleri daha çok önemsedikleri; öğrencilerin ise bu değerleri daha az önemsedikleri görülmektedir. Balake, Barady ve Sanchez (2003), ilköğretim okullarındaki öğretmenlerin ve öğrencilerin okuldaki demokrasi algılarını belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmanın sonunda,

öğretmenlerin planlarında vatandaşlıkla ilgili temel bilgi ve becerilere, vatanseverlikle ilgili sembollere yer verdikleri, buna karşılık okullarda öğrencilerin demokratik değerlere ilişkin önemseme durumlarının yeterli olmadığını tespit etmişlerdir. Bu sonuçlar, araştırmancının sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Ayrıca Aktepe ve Yel'in (2009) yaptıkları bir araştırmancının sonucunda, ilköğretim öğretmenlerinin en çok toplumsal adalet, ulusal güvenlik, aileye değer vermek, gerçek arkadaşlık, dürüst olmak, sorumluluk sahibi olmak ve eşitlik gibi değerleri tercih ettiklerinin tespit edilmesi, bu çalışmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Öğrencilerin en önemsedikleri değer sıralamalarında "*vatanseverlik*" değerinin orta sıralarda olduğu görülmektedir. Şen'in (2008) araştırmasında, yurt sevgisi ve Türk Milletini yücelten Türk büyükleri ile ilgili değerlerin bütün sınıflarda yoğun olarak işlendiği ve ders kitaplarında vatanseverlikle ilgili çok sayıda metne yer verildiği tespit etmiştir. Kitapların ve müfredatın yoğun olarak vatanseverlik değerine değinmesine rağmen, bu araştırma da orta düzey çıkması ilginç bir sonuçtur.

Bu doğrultuda, Revell (2002), devlet okullarında yapılan değer eğitimi uygulamalarına yönelik bir araştırmasında, farklı okullarda aynı sınıf düzeyinde okuyan çocukların, eğitim sürecini etkileyen faktörlerin sabit tutulmasına rağmen değerlere ilişkin inanç ve tutumlarının gözlenebilir derecede farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, araştırmancının gözlem sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Hines (2008) değerlerdeki küresel eğilimler ile ilgili yaptığı araştırmasında, bireylerin ekonomik refah düzeylerinin artmasının bireylerin değer algılarını da şekillendirdiğini, ekonomik refah düzeyinin artması veya azalmasına göre değer algılamalarının değişebildiğini vurgulamıştır.

Araştırmancının diğer bir sonucu da, öğretmenlerin değerleri önemseme sıralamalarında "*sorumluluk*" değerine üst sıralarda yer vermesidir. Elbir ve Bağcı (2013) yaptıkları bir çalışmada, öğretmenlerin sosyal bilgiler dersindeki değerler eğitimi uygulamalarında en çok sorumluluk sahibi olmaya önem verdikleri ve çalışmalarında buna yönelik etkinliklere sık sık yer verdikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç, araştırmancının sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Araştırma sonunda öğrenci, öğretmen ve velilerden elde edilen veriler incelendiğinde, öğrenci ve velilerin değerler ile ilgili ifadelerinin birbirine benzer nitelikte olduğu; öğretmenlerin değerlere yönelik ifadelerinin ise öğrenci ve velilerin ifadelerinden kısmen farklı olduğu görülmektedir. Astill, Feather ve Keeves (2002), öğrencilerin değerlere verdikleri önem oranlamaları üzerinde ailesinin ve arkadaşlarının etkisinin yanı sıra, okulun bir etkisinin olup olmadığını incelemişlerdir. Çalışma sonucunda, öğrencilerin değerleri üzerinde aile ve arkadaş grupları tarafından sahip olunan değerlerin, okul ve öğretmenlerden daha etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca Fidan (2009) yaptığı bir çalışmada, değer öğretiminde belirleyici unsurun aile olduğunu ve okul ve ailede verilen değerlerin çatıştığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar, araştırmancının sonuçları ile örtüşmektedir.

Öğrenci, öğretmen ve velilerin değerlere yükledikleri anlamların farklı olduğunu, farklı bakış açısı ile baktıklarını ve değer önem sıralarının farklı olduğu söylenebilir. Bu farklılık değer eğitimi zorlaştıran bir durum oluşturmaktadır. Değer eğitimine başlamadan önce öğrenci, öğretmen ve velinin, kök değerlere ortak anlam yüklemesi bu eğitim için temel bir gerekliliktir.

Araştırma sonunda ön plana çıkan olgulardan birisi, ailenin değer eğitimindeki rolünün önemidir. Okullarda değer eğitimi verilirken ailelerin ekonomik, sosyal, eğitim gibi durumları dikkate alınarak plânlamalar yapılmalıdır. Okullarda kazandırılmaya çalışılan değerlerin ailedeki değer yapısıyla örtüşüp örtüşmediğine dikkat edilmelidir. Bu şekilde yapılan değerler eğitimi, hedeflenen amaca daha kolay ulaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Değer eğitimindeki belki de en büyük sorunlardan birisi, çocuklara hangi değeri kazandırmayı öncelikli tutma hususudur. Bu noktada, değer eğitiminde sadece ailelerin değerlere bakış açılarının bilinmesi tek başına yeterli gözükmemektedir. Aynı zamanda çocukların yaşlarının ve buldukları sınıf seviyelerinin belirlenmesi ve seviyeye uygun değerlerin seçilerek kazandırılması gerekmektedir. Çalışmada, ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin değerlere bakış açıları belirlenmiş ve hangi değerleri daha çok önemsedikleri ifade edilmiştir. Bu ve benzeri çalışmalarla sınıf seviyelerine göre kazandırılacak değerlerin belirlenmesi değer eğitimindeki belki de en önemli sorunlardan birisinin çözümüne katkı sağlayacaktır.

5. ÖNERİLER

Araştırma, Aydın ilinin bir ilçesindeki ilköğretim öğretmenleri, öğrencileri ve velilerinin değerlere yönelik algılarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Benzer araştırmalar daha büyük örneklem grupları üzerinde, ortaokul ve lise düzeyindeki öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin görüşleri alınarak tekrarlanabilir. Ayrıca bu çalışmada ilköğretim dördüncü sınıf öğrencileri ile çalışılmıştır. İleride yapılacak olan çalışmalarda farklı sınıf seviyeleri ile çalışılarak sınıf seviyelerine uygun değerler tespit edilebilir. Böylece okullarda değerler eğitimi uygulamaları daha bilinçli ve amaca yönelik yapılabilir.

Çalışmada öğretmen, öğrenci ve velilerin farklı değer algılarına sahip oldukları görülmektedir. Bu sebeple değerlerle ilgili yapılacak uygulamalarda öğrencilerin aileleri ile görüşmelere yer vermeli, ailelerin bakış açısını öğrenmelidir. Okullarda değerler eğitimi kapsamında alanında yetkin kişiler tarafından seminerler verilmeli, bu seminerlere okul-aile işbirliği kapsamında öğrenci velilerinin de katılımı sağlanmalıdır. Ayrıca Türkçe dersleri, öğrencilere değer aktarımında bir fırsat olarak görülmelidir. Bu sebeple Türkçe dersleri için öğrencilerin değer eğitimi ile ilgili uygulamalara aktif olarak katılabilecekleri ve değerleri içselleştirebilecekleri etkinlikler tasarlanmalıdır.

6. KAYNAKÇA

- Akbaş, O. (2004). *Türk Millî Eğitim Sisteminin duyuşsal amaçlarının ilköğretim II. kademedede gerçekleşme derecesinin değerlendirilmesi. (Yayınlanmamış doktora tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.*
- Aktepe, V. ve Yel, S. (2009). İlköğretim öğretmenlerinin değer yargılarının betimlenmesi: Kırşehir İli Örneęi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, (3), 607-622.
- Anggraini, P., & Kusniarti, T. (2016). The Implementation of Character Education Model Based on Empowerment Theatre for Primary School Students. *Journal of education and practice*, 7(1), 26-29.
- Astill, B.R., Feather, N.T., & Keeves, J. P. (2002). A multilevel analysis of the effects of parents, teachers and schools on student values. *Social Psychology of Education: An International Journal*, 5(4), 345-363.
- Aydın, M. Z. ve Gürler, Ş.A. (2012). *Okulda değerler eğitimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Balake, S., Barady, T., & Sanchez, S. (2003). Enculturation of democratic principles in the young: A vision of equity education in public schools. *Educational Research Quarterly*. 28(1), 48-59.
- Başçı, Z. (2012). *Beşinci sınıf sosyal bilgiler derisinde değer eğitiminin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. (Yayınlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.*
- Baumeister, R. F., Vohs, K. D., & Tice, D. M. (2007). The strength model of self-control. *Current directions in psychological science*, 16(6), 351-355.
- Berndt, T. J. (2002). Friendship quality and social development. *Current directions in psychological science*, 11(1), 7-10.
- Bilgin, N. (1995). *Sosyal psikolojide yöntem ve pratik alışmalar*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches*. USA: SAGE Publications.
- Çengelci, T. (2010). *İlköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde değerler eğitiminin gerçekleştirilmesine ilişkin bir durum alışması. (Yayınlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.*
- Dönmez, B. ve Cömert, M. (2007). İlköğretim okulu öğretmenlerinin değer sistemleri. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 5(14), 29-59.
- Elbir, B. ve Bağcı, C. (2013). Değerler eğitimi üzerine yapılmış lisansüstü düzeyindeki çalışmaların değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 8(1), 1321-1333.
- Fayda, M. (2005). *Karakter eğitimi*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyat.
- Fidan, N. K. (2009). Öğretmen adaylarının değer öğretimine ilişkin görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 2(2), 1-18.
- Güngör, E. (1993). *Değerler psikolojisi*. Amsterdam: Hollanda Türk Akademisyenler Birlięi Yayınları.
- Güngör, E. (2000). *Değerler psikolojisi üzerine araştırmalar*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Güven, A. Z. (2014). *Değerler eğitimi ve Türkçe derslerinde değerlerin kullanımı*. Konya: Palet Yayınları.
- Güven, S. (2010). *Vatandaşlık ve vatandaşlık eğitimi üzerine bir durum alışması. (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.*
- Harris, E. L. (1991). *Identifying integrated values education approaches in secondary schools*. (Unpublished doctorate dissertation). Office of Graduate Studies of Texas A&M University, Texas.
- Halstead, J. M., & Taylor, M. J. (2000). Learning and teaching about values: A review of recent research. *Cambridge Journal of Education*, 30(2), 169-202.
- Hines, A. (2008). Global trends in culture, infrastructure and values. *Futurist*, 42(5), 18-23.
- Karşiyaka, A. ve Duran, T. (2017). İlkokul Türkçe ders kitaplarının değer aktarımı açısından incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 417-441.

- Keskin, S. C. ve Keskin, Y. (2009). Cumhuriyet dönemi ilkököl (ilköğretim 1. kademe) sosyal bilgiler ve onun kapsamına giren ders programlarında bir değer olarak "barış"ın yeri. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7(17), 69-92.
- Kırmızı, F. S. (2014). 4. sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinde yer alan değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 12(27), 217-259.
- Kuşdil, M. E. ve Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). Türk öğretmenlerinin değer yönelimleri ve Schwartz değer kuramı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(45), 59-76.
- Lazerson, M., Mclaughlin, J. B., McPherson, B., & Bailey, S .K. (1985). *An education of value: The purposes and practices of schools*. New York: Cambridge University Press.
- Lickona, T. (1991). *Educating for character: How our schools can teach respect and responsibility*. New York: Bantam Books.
- Mazar, N., Amir, O., & Ariely, D. (2008). The dishonesty of honest people: A theory of self-concept maintenance. *Journal of marketing research*, 45(6), 633-644.
- MEB (2009). *İlköğretim 1, 2 ve 3. sınıflar Hayat Bilgisi Öğretimi ve Kılavuzu*. Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Nelson, D., & Quick, J.C. (1994). *Organizational behavior*. Minneapolis: West Pub. Co.
- Özyurt, M. (2015). *İlköğretim üçüncü ve dördüncü sınıf değer eğitimi programının geliştirilmesinde okul temelli yaklaşımın etkililiğinin değerlendirilmesi. (Yayımlanmamış doktora tezi)*. Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. Newbury Park, CA: Sage.
- Rahman, A., & Dahlan, M. (2019). Inculcation of Religion Values in Physical Education Learning for Elementary School in Makassar. In *1st International Conference on Advanced Multidisciplinary Research (ICAMR 2018)*. Atlantis Press.
- Revell, L.(2002). Children's responses to character education. *Educational Studies*, 28(4), 421-431.
- Rokeach, M. (1973). *The nature of human values*. New York: The Free Press.
- Rosati, A. G., Stevens, J. R., Hare, B., & Hauser, M. D. (2007). The evolutionary origins of human patience: temporal preferences in chimpanzees, bonobos, and human adults. *Current Biology*, 17(19), 1663-1668.
- Schwartz, S. H. (1992). Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. In *Advances in experimental social psychology*, (25), 1-65.
- Sezer, A. ve Çoban, O. (2016). Ortaokul öğrencilerinin sorumluluk değeri algıları. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 22-39.
- Sönmez, Ö. F. ve Akıncan, N. (2013). Ortaokul öğrencilerinin "yardımseverlik" değeri ile ilgili metafor algıları. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, (7), 95-110.
- Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological review*, 93(2), 119.
- Şen, Ü. (2008). Altıncı sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin iletildiği değerler açısından incelenmesi. *The Journal of International Social Research*, 1(5), 763-779.
- TDK (2019). *Güncel Türkçe Sözlük*. [Çevrim-içi: <http://sozluk.gov.tr/>] Erişim tarihi: 24 Haziran 2019.
- Tekin, Y. (2007). *Ansiklopedik hukuk sözlüğü*. Ankara: Tekağaç Yayıncılık.
- Tracey, P. (1996). Paul Tracey' s Your Character Counts. [Available online at: <http://paultracey.org/documents/YCCteachermaterials.pdf>] Erişim tarihi: 25 Temmuz 2019.
- Tufan, B. S. ve Çifci, M. (2017). Televizyon reklamlarında işlenen toplumsal değerler. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 21-41.
- Ulusoy, K. ve Dilmaç, B. (2012). *Değerler eğitimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Wardhani, P. A., Zulela, M. S., Rachmadtullah, R., & Siregar, Y. E. Y. (2018). Moral Literacy and Social Climate with Perception Teacher's Character Education in Elementary School. In *Annual Civic Education Conference (ACEC 2018)*. Atlantis Press.

Yaman, E. (2012). *Değerler eğitimi: Eğitimde yeni ufuklar*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.

Yazıcı, K. (2006). Değerler eğitimine genel bir bakış. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (19), 489-522.

Yılar, R. (2016). İlettiği değerler açısından ilkököl Türkçe ders kitaplarındaki metinler üzerinde incelemeler. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 490-506.

Yurtbaşı, M. (2012). *Sınıflandırılmış atasözleri sözlüğü*. İstanbul: Excellence Publishing Yayıncılık.

7. EXTENDED ABSTRACT

It is important to define the definitions and perceptions of these stakeholders' value, which are the three important pillars of education, in terms of constituting the first step of value education. This study, carried out from this point, unlike the previous studies in the field; focuses on the perspectives of students, teachers and parents about values and examines their current knowledge of these values. In this aspect, this study is important. Therefore, this study aimed to determine the value perceptions of primary school teachers, students and parents. For this purpose, the following questions were investigated: "Are students', teachers' and parents' ways of defining root values different?" and "How do students, teachers and parents care about the root values?"

This research is a qualitative research and was designed as a case study design. In this research, two cases were examined: perceptions of the study groups and the values they care about. The study group consisted of 100 primary school teachers, 100 primary school fourth grade students and 100 primary school parents. The study group was determined by purposeful sampling selection technique.

In the first stage of the data collection process, the values to be investigated were decided. As a result of literature review, teacher and expert opinions were determined to examine the root values. Then, three different forms were developed to collect data: "Student Value Perception Form", "Teacher Value Perception Form" and "Parent Value Perception Form". During the preparation of these forms, opinions were taken from primary school teachers and field experts. There are 11 questions in each form. The first 10 questions aim to determine how students, teachers and parents define values. In the last question, students, teachers and parents are asked to indicate the most important value.

In the second stage, the schools in which the study group will be selected were determined. Researchers chose schools with different sociocultural and socioeconomic levels. Thus, the opinions of individuals with different thinking structure could be obtained. The third stage is the process of distributing and filling forms. The forms were distributed to the students, teachers and parents by the researchers. The participants were informed about the purpose of the research and detailed explanations were given to fill out the forms. All distributed forms were fully collected. The data collection process took three weeks.

For the validity and reliability studies of the research, the following studies were conducted: reporting the data collection process in detail and explaining the details of how the researcher has achieved the results; to determine the values to be studied; to form forms and to obtain expert opinion during the evaluation of the collected data; direct citation from the views of participants to contribute to the scope validity of the research. Also, the research was conducted with an academician who is an expert in the field of Turkish Education and who has studies on value education and a primary teacher who has 11 years of experience and is continuing his doctoral education in the field of Turkish Education. Therefore, it is possible to say that the researchers are the authority to do this study.

The data obtained from the first sub-problem of the research was analyzed with descriptive and content analysis. The results of the analysis were tabulated to include the prominent concepts related to the root values in the expressions of the participants, the number of participants (n) expressing these concepts, and the sample sentences of the participants. The data obtained for the second sub-problem were tabulated in accordance with the order of value and frequency number of students, teachers and parents.

The data obtained from the first sub-problem of the research were analyzed with descriptive and content analysis; the second sub-problem's data were tabulated in accordance with the order of value and frequency number of students, teachers and parents. According to the results of the research; students, teachers and parents defined values with different expressions. And moreover, they have different perspectives. Also, the value given most importance by the teachers is "Justice"; students' is "Love", and the parents' is "Respect". For all of the participants, the self-regulation value is the least value they care about. While the values that teachers, students and parents care most differ, there is a similarity in the values they care less. According to the results of the research, it is seen that teachers give more importance to democratic values such as justice, honesty and patriotism; students seem to care less about these values.

We can say that the meanings attributed to values by students, teachers and parents are different. They have different point of views and the value importance orders. This difference creates a difficult situation in value education. Before starting value education, it is essential for students, teachers and parents to have a common meaning on root values.